

Naturskyddsföreningen Haninge

Verksamhetsberättelse 2024

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Haninge lämnar följande verksamhetsberättelse för kalenderåret 2024.

Från och med årsstämman 2024 bestod styrelsen av:

Ordförande: Vakant

Kassör: Mats Tapper

Sekreterare: Per Flodby

Ledamot: Beatrice Sandliden

Ledamot: Klas Magnusson

Suppleant: Lotta Skärlund

Ledamot: Marlene Larsson Schell

Ledamot: Susanne Andersson

Ledamot: Thorbjörn Schwebs

Revisorer: Ulf Andersson och Lotta Falge

Revisorssuppleant: Maria Fägersten

Valberedning

Ulf Zetterstedt (sammankallande)

Mia Bergbacken

Övriga funktioner

Medlemsansvarig: Mats Tapper

Hemsidesansvarig: Mats Tapper

Ansvarig medlemsbladet och sociala medier: Beatrice Sandliden

Ansvarig lokalen och material: Per Flodby

Fysisk post: Thorbjörn Schwebs

Styrelsemöten

Styrelsen hade under verksamhetsåret 10 protokollförda möten. Protokollen finns i för ändamålet avsedd pärm i föreningens lokal på Nynäsvägen 68 och digitalt på OneDrive.

Medlemsantal

Föreningen hade 1530 medlemmar (1066 huvudmedlemmar och 464 familjemedlemmar) under 2024.

Naturskyddsföreningen Haninge

Årsstämma

Kretsens årsstämma hölls i Tingshuset i Västerhaninge den 20 mars 2024 med 27 medlemmar närvarande. Efter årsmötesförhandlingarna berättade Klas Magnusson, ledamot i vår styrelse och ledare av Skogsgruppen, om den svenska skogen och dess arter.

Ekonomi

Årets verksamhet gav 30 444 kr i intäkter, medan utgifterna uppgick till 26 128 kr, vilket gav ett överskott om 4 316 kr. Återbäringen av medlemsavgifter som kretsen har fått ifrån riksföreningen svarar för 25 620 kr av intäkterna. Det egna kapitalet uppgick vid årsskiftet till 139 903 kr.

Arbetsgrupper 2024

Skogsgruppen, leds av Klas Magnusson.

Aktiviteter under 2024:

- 1) En *inventeringskurs* för medlemmar i Naturskyddsföreningen i Haninge genomfördes den 19 maj i Vendelsö.
- 2) En *inventeringskurs* för Stockholms Fältbiologer genomfördes den 20 april på Breviksnäs på Ornö.
- 3) En rad *inventeringar* har utförts av skogsgruppen under 2024, framför allt på Ornö (Breviksnäs, Gråberget, Lervassaskogen, Lekarviksskogen och Sundby naturreservat), men även nära Dalarö (Knärotsskogen), Tutviksskogen, och söder om Tyresta nationalpark (Kilen). Inventeringarna har gjorts med anledning av inkomna avverkningsanmälningar, planer på gallringar eller för att vi ska ligga steget före i särskilt värdefulla skogar.
- 4) Skogsgruppen bidrog med texter och bilder till en utställning om Ornös skogar på Ornö museum. Utställningen heter "Skogen på Ornö - sågverk, skogsrået & skvattram". Klas Magnusson ledde en vandring längs Lervassastigen intill museet vid invigningen av utställningen den 15 juni. Utställningen kommer att visas även under 2025.

Avverknings- och gallringsärenden under 2024:

- 1) *Gubbkärr, Vendelsö*. Den 18 januari fick vi kännedom om att det snitslats för gallring söder om Källtorp, intill Gubbkärr i Vendelsö. Skogsgruppen hade inventerat just det området den 30 september 2023 eftersom det har mycket höga naturvärden och eftersom kommunen överväger att bygga i området. Vi skrev en tillsynsbegäran till SKS och ett FSC Kontrollerat Virke-klagomål till Mellanskog. Markägaren hade tidigare blivit erbjuden ersättning från SKS för att skydda området som biotopskyddsområde, men hade tackat nej. Sannolikt var planen att förstöra naturvärdena genom att gallra skogen för att göra det lättare att få en detaljplan antagen. Efter tillsynsbegäran och certifieringsklagomålet så drogs dock gallringsplanerna tillbaka. Mellanskog hävdade felaktigt att åtgärden hade motiverats av ett granbarkborreangrepp.
- 2) *Knärotsskogen nära Dalarö*. Ärendet gäller avverkningsanmälan A 13137-2022. Skogsgruppen inventerade området och hittade knärot och grön sköldmossa. Föreningen

Naturskyddsföreningen Haninge

skickade en tillsynsbegäran till SKS. SKS fattade senare ett beslut om att tillåta avverkning om hänsyn till arterna tas. KMN Förvaltning har svarat att de tänker invänta regeringens artskyddsutredning i hopp om att det ska bli lagligt att ta mindre hänsyn än vad som nu är planerat.

- 3) *Breviksnäs, Ornö*. Avverkning som kretsen överklagade till Mark- och Miljöödomstolen (MMD) i Nacka redan 2022. MMD beslutade om inhibition av avverkningen och återförvisade ärendet till Skogsstyrelsen (SKS). Markägaren (Lindviken Förvaltning AB, Sundby) föreslog då i stället att ett naturreservat skulle skapas av både deras privatägda del och Haninge kommuns ägda del av Breviksnäs. Haninge kommun avvisade förslaget och ärendet gick tillbaka till SKS. Utan att meddela oss i föreningen, fattade SKS ett beslut i ärendet 29 maj, vilket meddelades till oss först på vår egen begäran, men då det var för sent att kunna överklaga beslutet. Motiveringen från SKS var att kretsen enligt dem inte är part i målet och att SKS därför inte var skyldigt att meddela oss beslutet. Tillsammans med Naturskyddsföreningens miljöjurist, Josia Hort, har vi nu överklagat till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) för att klargöra partsfrågan, vilket kan bli prejudicerande.
- 4) *Gråberget, Ornö*. Två avverkningar som kretsen överklagade till MMD redan 2022. MMD beslutade om inhibition av avverkningen och återförvisade ärendet till Skogsstyrelsen (SKS). SKS anser sig ha fattat ett beslut, trots att det endast är en tjänsteanteckning. Vi planerar att överklaga SKS hantering av ärendet till MMD.
- 5) *Sumpskogen, Ornö*. Avverkning som kretsen överklagade till MMD, som beslutade om inhibition av avverkningen och återförvisade ärendet till Skogsstyrelsen (SKS). Markägaren (Lindviken Förvaltning AB, Sundby) drog då tillbaka sin avverkningsanmälan. Trots att ingen ny avverkningsanmälan inkommit, avverkades skogen under hösten. Vi anser att detta ärende knappast har hanterats korrekt. Skogsstyrelsen godkände avverkningen i ett samråd med Mellanskog utan att någon ny avverkningsanmälan gjordes och utan att vi informerades om beslutet. Vi hade uttryckligen begärt att få ta del av alla beslut och ställningstaganden med hänvisning till 34 § i Förvaltningslagen.
- 6) *Sundby naturreservat, Ornö*. Skogsgruppen inventerade en avverkningsanmälan med nummer A 21482-2024 och skickade tillsynsbegäranden till både Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, men avverkningen genomfördes strax före eller strax efter att skrivelserna skickades in.
- 7) *Västerskogen*. Området inventerades 17 december 2023 och en tillsynsbegäran skickades till SKS. Ett möte med Mellanskog och markägarens representant gjordes i fält 25 mars 2024 och viss naturvårdshänsyn utlovades. Området är nu avverkat.
- 8) *Norbyskogen*. Möte med markägaren Mikael Engström, VD för Turbinen AB, 23 maj. Avverkningar genomfördes trots vår vädjan om att invänta Haninge kommuns detaljplanering av området. Vi har skickat insändare till Mitt i Haninge om detta ärende.
- 9) *Lervassaskogen, Ornö*. Omfattande gallringar planeras i områden med äldre skog och stora naturvärden. Vi har skickat en tillsynsanmälan till SKS, som fortfarande utreder ärendet.
- 10) *Varnö, Ornö*. En tillsynsbegäran skickades till SKS med anledning av bland annat de brutala körskador som uppstod vid avverkning i detta område, som dessutom berörde en nyckelbiotop.

Naturskyddsföreningen Haninge

Skötseln av Tyresta nationalpark och naturreservat:

Företrädare för Naturskyddsföreningens kretsar i Haninge och Tyresö, Klas Magnusson (Haninge) och Eva Keith-Rosander (Tyresö), hade ett första möte med Stiftelsen Tyrestaskogen 15 november för att få igång ett samtal om skötseln av nationalparken och naturreservatet.

Våtmarksgruppen, leds av Susanne Andersson.

- 1) Ett samarbete har inletts med Ulf Karlsson, markägare vid Västra Hässelmara, för att undersöka förutsättningarna för att anlägga en våtmark på hans mark. Våtmarksgruppen har inhämtat råd och hjälp från Naturskyddsföreningens rikskansli, Länsstyrelsen och Haninge kommuns nya Vattenstrateg, Emma Denbaum. Råd har även inhämtats från en konsult om kostnader för att anlägga en våtmark. Detta för att förbereda ansökan till LONA Våtmark. Vi har även varit i kontakt med Sportfiskarna.
- 2) Undersökt andra potentiella projekt för återvätning i Haninge Klovkällsmossen, Kyrkmossen.

Ängsgruppen, leds av Per Flodby.

- 1) *Tingshusängen*: Under 2024 har ängsgruppen fortsatt samarbetet med Haninge Hembygdsgille om skötseln av Tingshusängen i Västerhaninge. Ett föredrag av Jonas Hedlund om ängar anordnades tillsammans med Haninge Hembygdsgille 18 april. Fagning av Tingshusängen genomfördes 21 april. En liekurs med Jonas Hedlund som ledare genomfördes 30 juni vid Tingshusängen. Slätter på Tingshusängen genomfördes 10 augusti.
- 2) *Tätortsängar*: Ett samarbete med Haninge kommun har inletts för att skapa ytor med ängsväxter i tätorterna, till att börja med i Västerhaninge. Leds av Lotta Skärlund.
- 3) *Lustehagen*: Slätter genomfördes i en del av Lustehagen, på Ornö, 25 augusti. Planer på att verka för restaurering av hela Lustehagen började konkretiseras under hösten 2024. Sålunda har vi påbörjat skrivandet av en ansökan om medel för restaurering till Leader Stockholmsbygd. Beslut om tilldelning av pengar meddelas under 2025. Vid positivt besked kommer restaureringen utföras av både anlitate entreprenörer och ideella krafter från vår sida.
- 4) *Fridhemsängen*: Ett samarbete mellan kretsarna i Haninge och Tyresö och Stiftelsen Tyrestaskogen inleddes under hösten för att restaurera Fridhemsängen (drygt 1 hektar), strax söder om Åva gård, inom Tyresta naturreservat.
- 5) *Kronängen, Tyresta*: Slätter 18 augusti, vi deltog i ett samarbete med Stiftelsen Tyrestaskogen och Jonas Hedlund från Tyresökretsen.
- 6) *Olsholmen*: Kontakt togs med Sandemar, markägare av området vid Olsholmen, norra delen av Gålö, med en förfrågan om vissa mindre restaurerings- och skötselåtgärder för att rädda den intressanta floran. Dessvärre avvisade Sandemar vår förfrågan med motiveringen att Haninge-kretsen klagat på deras skogsavverkningar på andra delar av deras ägor.

Naturskyddsföreningen Haninge

Verksamhet 2024

Följande programpunkter/aktiviteter har genomförts:

Fågelcirkeln

Leddes av Mats Tapper för att erbjuda fågelskådning för fågelintresserade. Vissa utflykter enbart för Fågelcirkelns deltagare, andra öppna för alla medlemmar, som visas i Medlemsbladet.

Under 2024 hade Fågelcirkeln 13 deltagare.

10/2: Vinterfåglar, utflykt till Sandemar.

16/3: De första återvändarna, utflykt till Ågestasjön.

24/3: Utflykt till Torö.

13/4: Vårmorgon vid Stensjön.

4/5: Långflyttare anländer, utflykt till Balingsta-Bottnen.

22/5: Sångare, Sandemar.

Vinterkvist. 17 februari.

Utflykt till Tyresta ledd av Lotta Falge.

Antal deltagare: 4

Fågelsträck på Torö. 24 mars.

Utflykt ledd av Mats Tapper, tillsammans med Fågelcirkeln.

Antal deltagare: 13

Med kameran i naturen på Gålö. 31 mars.

Utflykt med tips om naturfotografering ledd av Ulf Andersson.

Antal deltagare: 3

Vårmorgon vid Stensjön. 13 april.

Utflykt till Stensjön i Tyresta nationalpark ledd av Mats Tapper, tillsammans med Fågelcirkeln.

Antal deltagare: 9

Föredrag om ängar i Tingshuset. 18 april.

Samarrangemang med Haninge Hembygds-gille. Jonas Hedlund höll föredrag i Tingshuset.

Fagning av Tingshusängen. 21 april.

Samarrangemang med Haninge Hembygds-gille.

Antal deltagare: 6

Vitsippor i Gullringskärret. 27 april.

Utflykt till Gullringskärret under ledning av Ulf Zetterstedt.

Antal deltagare: 4

Natur och kultur runt Vädersjön. 12 maj.

Naturskyddsföreningen Haninge

Utflykt ledd av Erik Klefbom och Björn Möllersten.

Antal deltagare: 8

Kurs i inventering av skyddsvärd skog. 19 maj.

Kurs ledd av Klas Magnusson.

Antal deltagare: 14

Vandring i Häringe-Hammersta naturreservat. 25 maj.

Utflykt under ledning av Per Flodby.

Antal deltagare: 7

Naturnatten. 5 juni.

Nattaktiva insekter. Klas Magnusson ledde utflykten, vid Ramsjön.

Antal deltagare: 2

Rhododendron i Bergianska trädgården. 8 juni.

Besök i det blommande Bergianska under ledning av Lotta Falge.

Antal deltagare: 7

Liekurs. 30 juni.

Liekurs vid Tingshusängen under ledning av Jonas Hedlund.

Antal deltagare: 12

Båtutflykt till Sandböte. 1 augusti.

Extra programpunkt som organiserades av hembygdsföreningen på Ornö (Qina Hermansson), där även medlemmar även från Haninge Hembygdsgille och vår krets var inbjudna.

Antal deltagare: 56 deltagare, varav 6 från vår krets

Granbarkborre runt Tranmossen. 31 augusti.

Utflykt ledd av Erik Klefbom och Björn Möllersten.

Antal deltagare: 5

Föredrag om sjöar och hav. 23 oktober.

Mia Svedäng, sakkunnig på sötvatten och hav i Naturskyddsföreningens rikskansli höll ett föredrag i Tingshuset med titeln "Från källa till hav: Om hur vi kan värna våra vackra vatten och tips för dig som vill bidra".

Bild- och myskväll. 20 november.

Medlemskväll i Tingshuset.

Antal deltagare: 10

Planeringsmöte, 2025 års aktivitetsprogram. 4 december.

Kretsens aktiviteter planerades för det kommande året. Beatrice Sandliden och Mats Tapper sammanställde sedan alla aktiviteter i föreningens Medlemsblad för 2025 och ombesörjde dess produktion, tryckning och distributionen till medlemmarna, antingen via post eller mail.

Naturskyddsföreningen Haninge

Samarbeten

- 1) Under året har kretsen fortsatt samarbetet med Haninge Hembygdsförening för att sköta Tingshusängen i Västerhaninge genom fagning och slåtter.
- 2) Tillsammans med Hembygdsföreningen på Ornö (Ornö Museum och Sockenstuga) har kretsen genom Klas Magnussons arbete bidragit till att göra en utställning om Ornös skogar och skapa en natur- och kulturstig i närheten av museet.
- 3) Kretsen har påbörjat ett samarbete med Tyresö-kretsen för att tillsammans utveckla ett samråd med Stiftelsen Tyrestaskogen när det gäller skötseln av Tyresta naturreservat och nationalpark. Ett första möte med Stiftelsen ägde rum 15 november.

Inskickade remissvar, yttranden och överklaganden 2024

(Detta är utöver de skrivelser som inskickats av Skogsgruppen, se ovan.)

- 1) Vår överklagan (inskickad redan 2023-08-31) av Länsstyrelsens beslut att godkänna Haninge Åkeri ABs ansökan om kraftigt utökad återvinningsverksamhet av bygg- och jordmassor vid Tjursta (inom fastigheten Småhama 1:1) avslogs beklagligtvis av Mark-och miljödomstolen i Nacka i en dom som meddelades 8 november 2024.

Verksamhetsutveckling

Den nya arbetsordning som styrelsen beslutade om 2023, där styrelsens ledamöter gavs olika ansvarsområden (se ovan under rubriken "Övriga funktioner"), har genomförts under 2024.

Eftersom posten som ordförande är vakant, har styrelsens arbete genom roterande ordförandeskap vid styrelsemötena fortsatt under året. Även rollen som sekreterare vid styrelsemötena har roterat.

Kommunikation

Under året har vi fortsatt att skicka ut påminnelser om kretsens aktiviteter till medlemmarna via email, vilket troligen har viss positiv verkan. Dessutom har kretsen återigen en Facebook-sida, som vi under året använt för att annonsera våra aktiviteter.

Föreningen i media

Skogsgruppen och Klas Magnusson fick möjlighet under hösten att komma till tals i en artikel i tidningen Skärgården angående skogsavverkningen i Sumpskogen (se ovan under Skogsgruppen om detta ärende).

Möten/Konferenser

Ingenting under 2024.

Utmärkelser/Priser

Kretsen fick avkastningen från två loppmarknader i Dalarö till ett belopp om sammanlagt 580 kr.

Representation

Naturskyddsföreningen Haninge

Teaterföreningen RoJ i Handen erbjöd att ge kretsen uppmärksamhet i samband med en föreställning med anknytning till skogsfrågor. Vi informerades om kretsens aktiviteter och delade även ut Naturskyddsföreningens material om EU-valet i teaterns foajé.

Deltagande riksstämma/rikskonferens

Ingen från vår krets deltog detta år.

Tack!

Från styrelsen vill vi tacka alla medlemmar för det engagemang och stöd som visats under året, och vi vill gärna uppmana alla medlemmar att fortsätta komma till oss med frågor, förslag och funderingar!